Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Valmistelija: Tutkija Tero Heinonen 24.4.2026 SYKE/2026/931
Kiertotalousratkaisut

Eduskunnan ympäristövaliokunta Julkinen
ymv@eduskunta.fi

Viite: Ympäristövaliokunta tiistai 28.04.2026 klo 10.00 / HE 47/2026 vp / Asiantuntijapyyntö
Asia: HE 47/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain, jätelain ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta

Suomen ympäristökeskuksen kirjallinen asiantuntijalausunto

Suomen ympäristökeskus (Syke) kiittää mahdollisuudesta lausua ympäristövaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain, jätelain ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta.

Keskitymme lausunnossamme ympäristö-, ilmasto- ja kestävyysnäkökulmiin.

Tavaroiden korjaaminen ja pitkäikäisyys

Myönteistä esityksessä on se, että sitova valmistajien korjausvelvollisuus puuttuu yhteen keskeiseen syyhyn tuotteiden ennenaikaiseen hylkäämiseen eli kalliiseen tai käytännössä mahdottomaksi tehtyyn korjaamiseen. Samalla se ohjaa valmistajia huomioimaan tuotteiden korjattavuuden jo suunnitteluvaiheessa. Varaosien, työkalujen ja korjaustekniikoiden saatavuusvaatimukset sekä vaatimus kohtuullisesta hinnasta voivat hillitä varaosien ”strategista” ylihinnoittelua. Riippumattoman korjaamisen turvaaminen lisää korjausmahdollisuuksia, tukee paikallista toimintaa ja edistää käytettyjen osien hyödyntämistä.

Ohjelmistoja sisältävistä tavaroista mm. meneillään olevassa CIRCELEC –hankkeessa on tunnistettu matkapuhelimien pidempää käyttöikään ja uudelleenkäyttöön vaikuttavan mm. erityisesti se, kuinka pitkään ohjelmistopäivityksiä on saatavilla. Siksi kiitoksen ansaitsevat esityksen kohdat, joissa valmistajat velvoitetaan tiettyihin vähimmäisaikoihin, jona aikana päivityksiä on oltava tarjolla sekä kiellettäväksi esitetyt kohdat 32-34 harhaanjohtavat menettelyt 2 § .

Korjaustoiminnan tukemista puolustavat elinkaariarviointiin liittyvät näkökohdat. Merkittävä osa monien tuotteiden ympäristövaikutuksista syntyy jo valmistusvaiheessa, jolloin käyttöiän pidentäminen korjaamalla vähentää tuotantovaiheen suhteellisia ympäristövaikutuksia. Korjaaminen voi pienentää tuotteen hiilijalanjälkeä (ja muita ympäristövaikutuksia) verrattuna uuden tuotteen valmistamiseen, vähentää jätteen määrää sekä neitseellisten luonnonvarojen käyttöä, ja lisäksi parantaa huoltovarmuutta ja luoda paikallisia työmahdollisuuksia. Toisaalta olisi tärkeää tunnistaa tilanteet, joissa korjaaminen ei paranna tuotteen kokonaisympäristövaikutuksia, esimerkiksi silloin kun se vaatii huomattavia lisäresursseja tai kun tuotteen energiatehokkuus on selvästi vallitsevaa teknistä tasoa heikompi.

Suomen ympäristökeskus | Finlands miljöcentral | Finnish Environment Institute
Latokartanonkaari 11 | 00790 Helsinki | FINLAND
+358 295 251 000 | mailto: kirjaamo@syke.fi | Y-tunnus 0996189-5 | **syke.fi**

Huolenaiheitakin esityksessä on. Soveltamisalan rajaus on keskeinen kysymys. Riskinä on, että korjaamisdirektiivin liitteessä II luetellut tuoteryhmät rajaavat sääntelyn vaikutukset liian kapeiksi, vaikka esimerkiksi myös tekniset tekstiilit ja huonekalut voivat olla huonosti korjattavia ja lyhytikäisiä. Lisäksi jää epäselväksi, millä perusteilla korjaaminen voidaan katsoa ”mahdottomaksi” ja miten korjauksen ”kohtuullinen” hinta määritellään. Korjausvelvoitteen ulottaminen ”normaaliin kulumiseen” herättää kysymyksiä siitä, millaista kulumista kuluttajien tulisi kohtuudella hyväksyä ja milloin korjaamiseen olisi ryhdyttävä. Esityksessä ei myöskään huomioida riittävästi keinoja edistää kansalaisten omaehtoista korjaamista ja korjaustaitoja, vaikka ne voivat usein olla helpoin tapa pidentää tuotteiden käyttöikää.

Ympäristöväittämät

Ympäristöväittämiin ehdotus tuo keskeisiä parannuksia pureutuen kolmeen yleisimpään asiattomaan ympäristöväitteen tyyppiin, eli 1) liian yleisiin väitteisiin, 2) ympäristömerkkeihin, joiden kriteereitä ei kerrota ja 3) väitteen kohdistumiseen epäoleellisuuteen. Parannusta ovat lisäksi tulevaisuuteen kohdistuvien väittämien täytäntöönpanosuunnitelmat ja niiden seuranta.

Ehdotus ei kuitenkaan määrittele tai ohjeista riittävästi, millainen hyvä ja lainmukaisesti tutkittu, arvioitu tai todennettu ympäristöväite olisi. Lakitekstit eivät yksinään riitä siistimään harhaanjohtavia ympäristöväitteitä markkinoilta. **Markkinoiden vapaa toiminta vaatisi tältä osin lisäresursointia väittämien ja markkinoinnin valvontaan**. Vain siten aidosti ympäristöparannuksia tarjoavat tuotteet ja palvelut voivat välttyä epäreilulta, totuudenvastaisia tai todentamattomia väitteitä esittävältä kilpailulta.

Virhevastuu ja kaupalliset takuut

Virhevastuuseen liittyen yleinen käsitys kuluttajien keskuudessa on, että kaikki mahdolliset viat olisivat kuluttajan omalla vastuulla, kun myyjän tai valmistajan tarjoama takuuaika päättyy. Käytännössä myyjän virhevastuu kuitenkin usein jatkuu tätä pidempään, ja kuluttajalla voi olla oikeus hyvitykseen.

Suomessa tulisi koota avoimesti ja julkisesti saataville yleisiä virhevastuuaikoja, esimerkiksi siitä kauanko keskihintaisen jääkaappipakastimen tai pesukoneen tulisi kestää normaalia käyttöä. Ymmärrettävästi laadukkaalta ja kalliimmalta laitteelta voi odottaa pidempää käyttöikää. Kuitenkin suuntaa-antavat tiedot eri tuotteiden virhevastuuajoista voisivat huomattavasti edistää virhevastuun asianmukaista soveltamista.

Pakollisten eurooppalaisten virhevastuun ja kaupallisen takuun merkintöjen käyttöönotto (KSL 8 §) olisi **oivallinen tilaisuus kampanjoida ja tiedottaa kuluttajia uudistuksista ja virhevastuuajoista.**

Syke suhtautuu kriittisesti siihen, että ehdotuksessa ei ole implementoitu korjausoikeutta koskevasta direktiivistä tulevaa vaatimusta pidentää myyjän virhevastuuta yhden kerran 12 kuukaudella myyjän oikaistessa tavaran virheen korjaamalla. Ehdotuksen mukaan vaatimuksen koetaan olevan haasteellinen Suomelle virhevastuuta koskevan sääntelyn perusperiaatteiden näkökulmasta. EU-sääntelyn implementoimisen näkökulmasta voi olla ongelmallista, että kansallisessa

Suomen ympäristökeskus | Finlands miljöcentral | Finnish Environment Institute
Latokartanonkaari 11 | 00790 Helsinki | FINLAND
+358 295 251 000 | mailto: kirjaamo@syke.fi | Y-tunnus 0996189-5 | syke.fi

implementaatiossa ei eksplisiittisesti säädetä virhevastuun pidentämisestä. Lisäksi tämä ratkaisu on entisestään omiaan hämärtämään yleistä tietoisuutta virhevastuunkestosta ja siihen vaikuttavista seikoista.

Toimenpiteet korjaamistoiminnan edistämiseksi

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 13 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot toteuttavat vähintään yhden toimenpiteen, jolla edistetään korjaamista. Jäsenvaltion on ilmoitettava siitä Euroopan komissiolle viimeistään 31.7.2029. Syke pitää tämän aihepiirin selvittämistä ja vaihtoehtoisten toimenpiteiden vaikutusten arviointia tärkeänä. Jo tässä vaiheessa voidaan todeta, että mahdollisina keinoina on esitetty ainakin alennettua ALV-kantaa korjaustoiminnalle, ns. korjaussetelin käyttöönottoa ja tuottajavastuun alaisten tuotteiden tuottajien rahoittamaa korjausrahastona, josta korjaajat voivat saada tukea. Alennettujen ALV-kantojen hankaluutena on niiden rajautuminen ALV-direktiivin perusteella varsin kapea-alaisesti. Korjaussetelin käyttöönotosta on myönteisiä kokemuksia muulta Euroopasta, mutta sen samoin kuin alennetun ALV-kannan käyttöönotto vaatisi jonkin verran julkista rahoitusta. Nykyisessä julkistalouden tilanteessa tämä puoltaa tuottajien rahoittamaa korjausrahastoa, johon voitaisiin Ranskan mallin mukaisesti kohdentaa jokin osuus tuottajayhteisön liikevaihdosta. Lisäksi on todettava, että usein tärkeä pullonkaula laajentaa korjausalalla toimivan yrityksen toimintaa on vaikeus löytää osaavaa työvoimaa.

Tämän lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet tutkija Tero Heinonen, erikoistutkija Topi Turunen, kehittämispäällikkö Petrus Kautto, ryhmäpäällikkö Susanna Horn, erikoistutkija Hanna Salmenperä ja erikoistutkija Kati Pitkänen.

Jakelu	ymv@eduskunta.fi
Kopio	kirjaamo@syke.fi

Suomen ympäristökeskus | Finlands miljöcentral | Finnish Environment Institute
Latokartanonkaari 11 | 00790 Helsinki | FINLAND
+358 295 251 000 | mailto: kirjaamo@syke.fi | Y-tunnus 0996189-5 | **syke.fi**

Asiakirja: **SYKE/2026/931-2 Syken lausunto_YmV 28.4.2026_HE 47_2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain, jätelain ja kuluttajansu**

Seuraavat henkilöt (organisaationimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä) ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti. / Följande personer (i bokstavsordning efter organisationens namn) har undertecknat detta dokument elektroniskt. / This document has been electronically signed by the following persons (in alphabetical order according to their organization's name):

Leif Schulman, Suomen ympäristökeskus
Tero Heinonen, Suomen ympäristökeskus, politiikka ja kulutus

Signed By:Tero Heinonen
Signed at:2026-04-24 14:53:50 +03:00
Reason:I approve this document

Signed By:Leif Schulman
Signed at:2026-04-24 16:45:34 +03:00
Reason:I approve this document

Suomen ympäristökeskus | Finlands miljöcentral | Finnish Environment Institute
Latokartanonkaari 11 | 00790 Helsinki | FINLAND
+358 295 251 000 | mailto: kirjaamo@syke.fi | Y-tunnus 0996189-5 | **syke.fi**